

PLANENH.
LÄNSSTYRELSEN
GOTLANDS LÄN
PLANERINGSAVDELNINGEN

Kopia

BESLUT

1 (4)

1980-05-19

11.121-183-74

11.131-478-77

Kopia

Enligt sändlista

Svenska naturskyddsföreningen
Kungsholms strand 125
112 34 STOCKHOLM

Avsättande av Alvena lindaräng som naturreservat

Beskrivning av reservatet

Området utgörs av ett traditionellt hävdad gotlandsänge.

Reservatets benämning: Alvena lindaräng

Kommun: Gotland

Socken: Vallstena

Fastighet: Alvne 1:29

Läge: Topografisk karta 6 J Roma NV o NO
Ekonomisk karta C0 6677 Slumre

Gränser: Enligt till beslutet hörande karta. Bilaga A

Totalareal: 5,6 ha

Förvaltare i naturvårdshänseende: Skogsvårdsstyrelsen i samråd
med Svenska naturskyddsföreningen.

Markägare: Svenska naturskyddsföreningen

Grund för beslutet

År 1954 förvärvades Alvena lindaräng av Svenska naturskyddsföreningen. Syftet var att hävda ängten och att för framtiden bevara ett traditionellt hävdad gotlandsänge. Ängten utgör i dag endast en liten rest av ett fram till mitten av 1800-talet betydligt större lövområde. Övriga delar av detta lövområde har till störst delen uppodlats till åker eller avverkats och överförts till betesvall.

För att för framtiden bevara Alvena lindaräng och för att säkra skötseln av ängten förklarar länsstyrelsen med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

1980-05-19

11.121-183-74
11.131-478-77

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet. Med markägare avses här Svenska naturskyddsföreningen

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
- anordna upplag
- anlägga ytterligare väg, stig eller parkeringsplats
- dra fram mark- eller luftledning
- uppföra fast anordning eller liknande
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - informations- och frislutningstavlur undantagna
- uppföra stängsel eller hägnader. Dock må reparation av befintlig bandtun utföras
- plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning
- använda kemiska bekämpningsmedel
- tillföra växtnäringsämnen
- inplantera för området främmande växt- eller djurarter
- beta området eller delar därav före slåttern
- behandla vegetationen på annat sätt än vad som anges i skötselplanen
- anordna orienteringskontroller eller snitslade spår
- anordna skjutövningar

Utan länsstyrelsens medgivande är det förbjudet att

- spränga, schakta, gräva eller utföra fyllning (und: sådan rensning av bryan som kan hänföras till den traditionella hävden)
- uppföra eller ändra byggnad

Föreskrifterna nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt i den mån pågående markanvändning därigenom inte avsevärt försvåras.

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas att tåla att de åtgärder vidtagas inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

1980-05-19

11.121-183-74

11.131-478-77

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

- förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
- störa djurlivet
- göra upp eld
- framföra cykel eller motordrivet fordon innanför ängets omgärdande bandtur
- parkera annat än på särskilt anvisade platser. I samband med hävden av ängbet kan förvaltaren ge tillstånd att parkera fordon inne i ängbet, dock endast i direkt anslutning till slåtterboden och ängbetets infart
- bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, ta frö och att skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp örter, gräs, mossor, lavar eller svampar
- plocka blommor, gräs, mossor, lavar eller svampar
- tälta eller uppställa husvagn
- anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning
- på ett störande sätt använda radioapparat, gramfon, bandspelar, musikinstrument e d
- rida
- spela fotboll och utöva andra spel. På av förvaltaren anvisad plats må dock traditionella gotländska idrottslekar utövas

D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om vård och förvaltning

a) Syftet med vården och förvaltningen

Att för framtiden bevara ett gotländskt änge med en rik orkidéflora och ett för gotländska förhållanden rikt bestånd av skogslind, att utnyttjas för rekreation, forskning och undervisning.

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att nu fastställa bifogade plan.

c) Förvaltare i naturvårdshänseende

Skogsvårdsstyrelsen i samråd med Svenska naturskyddsföreningen.

d) Samråd

Skogsvårdsstyrelsen skall vid områdets vård och förvaltning iaktta föreskrivet samråd med bl a Gotlands naturvårdsförening, statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, skötselrådet för naturreservat m fl.

1980-05-19

11.121-183-74

11.131-478-77

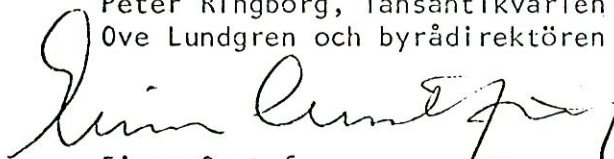
e) Utmärkning

Reservatet skall utmärkas av skogsvårdstyrelsen i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.

./. Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet har deltagit landshövdingen Einar Gustafsson jämte ledamöterna Yngve Ahlsten, Gunhild Bolander, Eric Carlsson, Ingibjörg Collberg, Sture Eklund, Torsten Frölich, G A Gradelius, Fred Henningson, Bertil Jakobson, Henry Lindkvist, Lars Persson och Bertil Wiberg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit länsrådet Erik Berggren, länsassessorn Barbro Zelanders Söderberg, länsarkitekten Peter Ringborg, länsantikvarien Bengt Schönback, överlantmätaren Ove Lundgren och byrådirektören Per Hansson, föredragande.

Einar Gustafsson

Per Hansson

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till regeringen,
Jordbruksdepartementet

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Regeringen måste ha fått Er skrivelse, inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan regeringen inte ta upp Ert överklagande.

- tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- tre veckor från den dag då beslutet är daterat
- två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- två månader från den dag då beslutet är daterat
-

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
Finansdepartementet
Industridepartementet
Justitiedepartementet
Kommundepartementet
Utbildningsdepartementet

Fack
103 10 STOCKHOLM

Bostadsdepartementet
Försvarsdepartementet
Handelsdepartementet
Jordbruksdepartementet
Kommunikationsdepartementet
Socialdepartementet

Fack
103 20 STOCKHOLM

Skötselplan för naturreservatet Alvena lindaräng

Upprättad av Mats Ericson, länsstyrelsens naturvårdsenhet och Erik W Ohlsson, Vallstena i samarbete. Reviderad efter hörande av bl a statens naturvårdsverk, Gotlands kommun, Gotlands hembygdsförbund, Svenska naturskyddsföreningen, Skogsvårdsstyrelsen och skötselrådet för naturreservat. Skötselplanen omfattar:

1. Allmän beskrivning samt målsättning för reservatets skötsel jämte föreskrifter
 - 1.1 Allmän beskrivning
 - 1.1.1 Data
 - 1.1.2 Naturförhållanden
 - 1.1.3 Kommunikationer
 - 1.1.4 Serviceanordningar
 - 1.1.5 Föreskrifter
 2. Dispositions- och skötselplan för mark och vatten
 - 2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård
 - 2.2 Principer för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär
 - 2.2.1 Hävd av kulturlandskapet
 - 2.2.2 Jakt och faunavård
 - 2.2.3 Disposition och skötsel av byggnader och stängsel
 - 2.2.4 Tillsyn
 - 2.2.5 Renhållning
 - 2.3 Detaljbeskrivning och detaljåtgärder
 3. Plan för anläggning, disposition och skötsel av skötselområden, byggnader och anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3.1 Allmänt
 - 3.2 Friluftsanordningar
 - 3.2.1 Parkeringsplats
 - 3.2.2 Toalett
 - 3.2.3 Sopkärl
 - 3.3 Kommunikationer
 - 3.4 Information
 - 3.4.1 Vägvisning
 - 3.4.2 Informationsskyltar

Bilaga

Ekonomisk flerårsplan

Bilaga 1

DISPOSITIONS- OCH SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ALVENA
LINDARÄNG

1. Allmän beskrivning samt målsättning för reservatets skötsel jämte föreskrifter

1.1 Allmän beskrivning

1.1.1 Data

Traditionellt hävdad gotlandsänge

Totalareal: 5,6 ha

Kommun: Gotland

Läge: Vallstena socken, 500 m O Vallstena kyrka
Topografisk karta 6 J Roma NV och NO
Ekonomisk karta C0 6677 Slumre

Fastighet: Alvne 1:29

Ägare: Svenska naturskyddsföreningen

Förvaltare i naturvårdshänseende: Skogsvårdsstyrelsen i samråd
med svenska naturskyddsföreningen

Syfte med avsättningen: Att för framtiden bevara ett gotländskt änge med en rik orkidéflora och ett för gotländska förhållanden rikt bestånd av skogslind, att utnyttjas för rekreation, forskning och undervisning.

1.1.2 Naturförhållanden

Det ca 6 ha stora ängnet utgör centrala delen i ett tidigare stort lövängsområde mellan ancyclusvallen vid Vallstena kyrka i väster och håll- och skogsmarkerna norr om Slumre gårdar i öster.

Mitt på denna slätt av stenblandad relativt grund lerjord ligger det gamla Alvenagrannlaget, nu sedan ett drygt halvsekel hoplagt till en gårdsenhet. På en ägokarta över Alvenagårdarna från 1855 ser man hur nära nog hela detta lerjordsområde upptas av ängesmarker. Endast ett par tiotal ha mark närmast de hopgyttrade gårdsanläggningarna är odlad mark. Under de 70-80 år som följde bytte detta område helt karaktär och förvandlades från ängesmark till en stor öppen slätt. Några ängesrester sparades. Orsaken till detta var väl flera. Kanske litade man inte helt på att de kultiverade konstgödda hövallarna hade framtiden för sig. Därför ville man kanske gardera sig med att ha ett änge kvar. Med spett, stubbrytare och stensläp var säkert detta av fasta fornlämningar översållade område svårodlad och måhända orkade man inte med de bitar där fornlämningarna låg som allra tätast. I fallet Alvena Lindaräng vet vi också att de gamla ägarnas intresse för det sköna och märkliga i ängnet har varit en drivfjäder vid bevarandet av detta änge.

Förutom Lindaränet lämnades det något större Aikänet som ligger öster om Lindaränet. Aikänet kom dock med tiden att förvandlas till ett ganska hårt röjt och betat lövskogsområde.

Allteftersom avkastningen av Lindaränet förlorade sin ekonomiska betydelse minskade intensiteten i skötseln. Fagning och slåtter har pågått i obruten följd men röjning och klappning låg närmast helt nere under 1940- och 1950-talen varför änet växte igen ganska påtagligt. Den första stora uppröjningen under detta sekel gjordes i samband med att SNF förvärvade änet 1954 och i samband härmed utfördes också i AMS regi flera ordentliga hamlingar. Änet ger i dag ett något tätvuxet intryck, men det torde sedan gammalt haft den karaktären och bör även framgent få behålla den.

Änets största botaniska värde ligger i den stora isolerade förekomsten av vild skogslind. Linden har även i Vallstena socken en mycket begränsad utbredning. Centrum för denna är just Lindarängi. Redan i angränsande lundar något hundratal meter från Lindarängi upphör lindförekomsten. Stora gamla ekar, hårt hamlade askar och almar, samt några stora aspar, björkar och vildaplar utgör de övriga träarterna. Av buskarna dominerar som sig bör hasseln.

Änet har två större slättergläntor. Träden i hela änet är dock gruppvis fördelade på ängsmanér, där hasseln oftast omkransar trädgrupperna.

Det nordöstra hörnet har nästan ren lövskogskaraktär p g a avsaknaden av hassel. Detta skall vara följderna av en misslyckad röjning på 1930-talet då man gick mycket hårt åt hasselbuskarna i denna del av änet och drog upp dem med rötterna genom att spanna för hästar och köra upp dem.

Den östligaste delen av änet är i dag ett ca 25 meter brett ogenomträngligt sly, ett gott skydd ut mot åkern. Det är resultatet av en röjning som ett av socknens fattigstuguhjon fick utföra på 1920-talet. Han fick behålla den ved han högg ner. Det stackars sockenhjonet som ej var bortskämd med nådagåvor tog då tillfället i akt och högg ner allt inom den anvisade ytan. Det är stubb- och rotskotten från detta kalhygge som i dag bildar det täta slypartiet

Änet har alltid varit känt för stor blomrikedom, där orkidéerna alltid har dominerat floran. Frågan är väl om något annat änge på Gotland kan uppvisa en sådan massförekomst av ängsorkidéerna brudsporre och S:t Hansnyckel (nattyxne). Även bestånden av S:t Persnyckel, Jungfru Marienyckel, tvåblad, S:t Johannesnyckel och skogsknipprot är ansenliga. Mindre är förekomsterna av vit skogslilja, krutbrännare, flugblomster och grönvit nattyxne.

Bland övriga växter kan nämnas massförekomst av blå-, vit- och gulsippa, gullviva, vätteros (även helt vit form) och violarterna ängs-, skogs- och underviol. Ängskovall, humleblomster, liljekonvalj, ramslök, brunört och praktbrunört, ormbär, daggekåpor, jungfrulin, axveronika, svinröt och flera andra fibblearter, brudbröd, smultron och backsmultron är andra arter man träffar på överallt i änet.

Änget har flera arkeologiska lämningar. Här finns tre husgrunder från romersk järnålder. Den ena ligger i brynet mot åkern i väster, de två andra, sannolikt ingående i en gemensam gårdsanläggning, finns i det sydöstra hörnet. I anslutning till de sistnämnda husen finns två s k malstenar.

Två "stainvastar", rester efter förhistoriska gärdesgårdar, löper parallellt på ca 100 meters avstånd rakt genom ängeten i nord-sydlig riktning. Förutom av sina mossiga stenblock utmärks dessa vastar i terrängen av "hasselvastar".

Mellan dessa båda vastar skimtar man i marken en drygt meterbred förhöjning kantad av två rader bastanta gråstensblock. Det är en förhistorisk väg som löper rakt genom ängeten, även den i nord-sydlig riktning. Alla de nämnda lämningarna ingår säkerligen i den stora järnåldersbyn vid Alvena den s k Långbyn.

Av kulturhistoriskt intresse är också ängets vattenställe "bröju". Alla slagrutekunniga personer som här har provat sin förmåga har funnit att detta vattenställe är grävt på "korsåder". Detsamma var förhållandet med en annan "bröje" som låg utanför Lindaränet men som nu sedan minst 30 år är bortodlad. Här låg dessutom en s k svärdsliplingssten, som nu finns på gårdsplanen vid Alvena.

Slätterboden, uppförd i skiftesverk invid huvudentrén, är trots sitt ålderdomliga utseende byggd 1966. En ängsbod vid Norrlanda Fornstuga har stått modell och virket kommer från en gammal bul-ladugård i Gothem. En sådan bod stod förr i varje slätteräng som låg långt ifrån gården. Den användes för förvaring av fagnings- och slätterredskap men också för matlagning och övernattnig.

Runt ängeten löper en 1967 uppsatt bandfast "tvåbandstun". De båda entréportarna med fal-led är traditionellt gutniska.

1.1.3 Kommunikationer

Reguljära kommunikationer saknas.

Vägbeskrivning: Från Visby. Väg 147 mot Slite. Tag av mot Källunge (mot söder) efter ca 17 km. Tag sedan av mot Vallstena (mot öster) efter ytterligare 2 km. Härifrån är det ca 5 km till Vallstena kyrka. Ca 400 m N Vallstena kyrka går en mindre väg mot öster (vägskylt - Alvenaängen). Följ vägen ca 400 m och tag sedan av åkervägen mot söder till ängeten.

1.1.4 Serviceanordningar

Informationsskyltar

Parkeringsplats

Toalett

Sopkärl

1.1.5 Reservatföreskrifter

Se avsnitt A, B och C i beslutet.

2. Disposition- och skötselplan för mark och vatten

2.1 Allmän målsättning för mark- och vegetationsvård

Syftet med reservatet är att skydda och för framtiden bevara ett traditionellt hävdad gotlandsänge med en rik orkidéflora och ett för gotländska förhållanden rikt bestånd av skogslind, att utnyttjas för rekreation, forskning och undervisning.

Den allmänna målsättningen för reservatets skötsel skall vara att ängeshävden skall utföras på traditionellt gotländskt vis med årlig fagning och slåtter samt vid behov klappning och röjning. Bete kan ske efter slåttern och i måttlig omfattning. Den årliga traditionella ängeshävden skall utföras på det sätt som beskrivs i avsnitt 2.3. (Detaljbeskrivning och detaljåtgärder).

Vid hävden av ängset skall särskilt följande beaktas

- a) Alvena lindaräng är i första hand ett naturvetenskapligt och kulturhistoriskt värdefullt område. Eventuella ängsvårdande röjningar skall utföras med detta faktum som utgångspunkt och inte i första hand utföras från exempelvis antikvarisk synpunkt för att framhäva fasta fornlämningar.
- b) Hävden av ängset skall i största möjliga utsträckning anpassas till och utföras i enlighet med lokala hävdtraditioner.
- c) Allmänheten skall beredas möjlighet att med största hänsynstagande till den känsliga naturen njuta av ängsets skönhet och att delta i det årliga fagnings- och slåtterarbetet.

2.2 Principen för disposition av mark och vatten samt åtgärder av allmän karaktär

2.2.1 Hävd av kulturlandskapet

Hävden av ängset skall utföras på traditionellt gotländskt vis med årlig fagning och slåtter. Stor hänsyn skall tas till lokala hävdtraditioner. Bete får endast ske efter slåttern och i måttlig omfattning. Vid behov skall ängset slyröjas och gallras samt vissa trädslag (ask, alm och lind) klappas. Noggrannare beskrivning av ängsets skötsel återfinns i avsnitt 2.3. (detaljbeskrivning och detaljåtgärder).

2.2.2 Jakt och faunavård

Jakten regleras i annan lagstiftning. Vid de röjningar och gallringar som vid behov utförs i ängset skall träd med betydelsefulla bohål i största möjliga utsträckning sparas. Sådana vegetationsinslag, liksom partier med tätare buskvegetation i ängsets ej hävdade ytterområden, är värdefulla för ängsets fågelliv och bör inte röjas bort i onödan. Fågelholkar må uppsättas.

2.2.3 Disposition och skötsel av byggnader och stängsel

En slåtterbod står i anslutning till ängets infart (se karta). Bodens utrustning består av bord, bänkar och öppen spis. Den utnyttjas som förvaringsbod för diverse skötselredskap och disponeras av förvaltaren.

Reparationer och underhåll av slåtterboden skall utföras på sådant sätt att bodens yttre i möjligaste mån bevaras. Bodens färg skall vara diskret brun eller tjärsvart.

Beträffande toalett, se avsnitt 3.2.2.

Runt ängten löper en gotländsk bandtun (trögärdesgård). Även i framtiden skall ängten omgärdas av bandtun och denna får således inte ersättas av taggtråd eller annan stängseltyp. Bandtunen skall vid behov underhållas och repareras. Förvaltaren skall meddela länsstyrelsen när bandtunen behöver underhållas eller repareras.

2.2.4 Tillsyn

För naturvårdstillsyn svarar skogsvårdsstyrelsen och Gotlands naturvårdsförening.

2.2.5 Renhållning

Skogsvårdsstyrelsen svarar för att sopor och latrin tömmas med lämpliga intervaller. Tömningen utföres genom kommunens försorg.

2.3 Detaljbeskrivning och detaljtåtgärder. Skötselområden

Hela ängten betraktas som ett skötselområde.

Underhållsåtgärder:

Traditionell årlig ändeshävd är grundprincipen.

1. Fagning: Fagning utföres varje vår. Den sker när ängten är "fagningsgroet" d v s när spirande gräs och örter lyft upp löven från marken. Tiden infaller då "fagningsblommorna" börjar blomma.

I mannaminne har lövet i ängten bränts på brännfläckarna, som nog ofta är flera sekler gamla. Så bör fortsättningsvis ske. Har man fällt något större fristående lövträd, händer det att man flyttar en brännfläck till denna stubbe för att elda ihjäl den och på så sätt hindra den från att slå rotskott. Den täta slyranden i öster fagas ej.

2. Tiden mellan fagning och slåtter: Detta är den vackraste tiden i ängten. Det är den tid då man förr aldrig fick vandra i ängten för att inte trampa ner höet. Nu är det den stora turisttiden här. Besöksfrekvensen är årligen för uppskattningsvis minst 10 000 besökare. En hel del trampskador särskilt på orchidéer i grön knopp inträffar. Dock är dessa skador mindre än förväntat genom att de

flesta besökare följer en vid det här laget väl upptrampad stig som leder runt hela ängnet. Ett väl synligt anslag vid porten bör vädja till besökaren att följa denna och andra upptrampade stigar, samt förklara varför.

De största skadorna sker när besökare slår sig ner på en filt på marken för att dricka kaffe el dyl. För att motverka detta bör anslagsvis en uppmaning ges om att så icke bör ske. Dessutom bör det finnas tillgång till flera enklare grupper av bord och stolar/bänkar utplacerade i anslutning till stigarna.

Större kaffedrickande sällskap skall såvitt möjligt undvikas denna tid, liksom offentliga konserter, gudstjänster och liknande evenemang.

Gläntan innanför porten, som vid fagning och slåtter behöver tas i anspråk som parkering, hävdas men avsätts som lekvall. Hit bör de traditionella gotländska idrottslekarna, som är naturliga vid slåtterölet hänvisas. I övrigt bör bollspel, rastande av husdjur och dyl ej få förekomma i ängnet.

3. Slåtter: Hela ängnet utom den täta östligaste delen slås varje år med slåtteraggreat och lie. Höet bör om möjligt tillvaratas på hävdvunnet sätt eller åtminstone forslas bort från ängnet. Kan detta ej genomföras bör höet läggas på brännfläckarna, för att påföljande vår eldas upp. Slåttern bör utföras under senare delen av juli.

4. Betesgång: Denna förutsätter att gärdesgården bibehålles. Man får räkna med en grundlig reparation vart tionde år och "umtöining" vart tjugonde år. I varje fall närmast portarna bör eneband användas i tunen. Annars kan man "töine" med galvaniserad järntråd för att öka tunens livslängd. Icke minst med tanke på betesgången bör vattenstället vidmakthållas med årlig upprepning. Betesdjuren bör vara nötkreatur. De insläppes 1-2 veckor efter slåttern och betet bör pågå minst några veckor, helst till dess att alla stubbskott är avbetade.

I brist på nötkreatur kan hästar komma ifråga som betesdjur. Får bör få beta först i sista hand. Då dessa först av allt ger sig på buskar och lövsly måste man tänka på att man vid fårbeta gör betesperioden kort och avbryter denna när hasselbuskarna börjar se kala ut nertill.

Skulle slåtter av någon anledning icke kunna utföras något år kan betesgång ersätta denna. I så fall bör betesgången ej påbörjas förrän i slutet av juli.

5. Hamling: Hamling i traditionell stil torde väl aldrig mera komma att bli aktuell. Minst en gång per decennium bör dock hamling av ett sammanhängande 2-3 tunnland stort parti göras för att ängskaraktären skall kunna bibehållas. Alvenaängets små gläntor förutsätter, för att de skall få något solljus, att trädhöjden hålls nere. För att slippa ta hand om lövet hamlar man nu under vinterhalvåret. Detta tycks inte innebära några större nackdelar för ängnet. Det är också den modell som är realistisk för framtiden.

Man har då fördelen att kunna göra vinterröjningen på samma gång. På så sätt slipper man att skräpa ner med ved och kvistar mer än en gång.

Det syns tydligt var man kapat träden vid föregående hamling. Träden bör tas ner till ungefär den höjden. Alla hamlingsvärda träd inom området behandlas. De träd som hamlas är lind, alm och ask. En rejäl röjning ansluts. Ved och grenar bortkörs på frusen mark eller på sommaren när marken är torr. Kvistar eldas upp successivt under arbetets gång för att de brända ytorna ej skall bli så stora. Man använder härvid en tidigare brännfläck eller någon större, friliggande färsk stubbe.

6. Röjning: Ängets skall icke gallras som en lövskog. I de slutna trädgrupperna bör endast döda eller döende träd plockas bort i den mån de inte är uppenbara boträd. Man tar också ofta bort träd som gör gruppen asymetrisk. Strävan skall vara att hålla befintliga gläntor öppna. Man tar företrädesvis bort sådana träd i kanten på gläntor som vuxit sig för stora eller höga så att de skuggar alltför mycket. Man bör hålla i minnet att vi hamlar mera sällan och mindre hårt nu än förr. Skall vi få kvar solljuset på gläntorna, måste vi förstora dem när de omgivande träden blivit större och högre.

I ängets kanter skall man spara träd och buskar så att man får en skyddande ram. Dessa "vastar" ser man bäst om sommaren när de är lövade. På vintern vill man gärna lämna för bred bård. Som i all lövmark är det rekommendabelt att under sommarhalvåret se efter vilka träd man bör ta bort under den kommande vinterns röjning.

Det nordöstra hörnet av ängets med lövskogskaraktär överförs successivt till änge genom att befintliga trädgrupper hålls samman och gläntor ökas vid röjning så att de få kvarvarande hasslarna får mera ljus.

Det är buskarna, särskilt hasseln, som kanske mer än träden ger den riktiga ängsprägeln. Hasseln växer dåligt i skuggan. Man skall sträva efter att få den i kanterna runt trädgrupperna, som ett bryn mellan gläntor och träd. Mitt i annars öppna gläntor vill hasseln gärna växa, men här bör den ej få förekomma. Hasselbuskarna bör då och då gås igenom. Man hugger därvid bort alla torra stammar och alla stammar som genom snöböjning kommit att luta ut över omgivande mark. Dessa lutande hasselgrenar är inte bara oestetiska, de är också i vägen för slätteraggregatet under slåttern och innebär på så sätt ett merarbete. Man kan gallra hasselbuskarna hårt. Står de bara i solljus kommer snabbt en mängd nya skott.

I samband med att man går över ett område med hamling/röjning bör man även ta bort de förvuxna stubbskott som alltid lurar slätterfolket.

Boträd bör ej huggas.

De stora asparna vid järnåldersvägen är egentligen inga ängesträd. På sin funktion som boträd bör de få stå kvar så länge de kan. Ungaspar bör tas bort liksom uppväxande björkar, då icke heller denna trädart hör Alvenaänget till. Slyområdet utefter östra åkerkanten bör ej röjas.

De arkeologiska lämningarna bör ej friläggas. På att det är omöjligt att slå med lie i dessa stensättningar fick här bli ordentliga vastar av buskar och träd, något som är karaktäristiskt för alla ängar. För att bevara ängskaraktären är det viktigt att det så får förbli i de hävdade ängarna.

I mån av tid vore det intressant om "göiselkoxning", spridning av kvarlämnad kreatursspillning, återupptogs på våren, liksom spridning av aska från fagningseldar, omedelbart efter fagningen.

3. Plan för anläggning, disposition och skötsel av byggnader och anordningar för rekreation och friluftsliv

3.1 Allmänt

Planen har upprättats med tanke på reservatets syfte. Planerade byggnader och anordningar har reducerats till ett minimum och är i första hand avsedda att underlätta skötseln av området.

3.2 Friluftsanordningar

3.2.1 Parkeringsplats

Parkeringsplats skall anläggas utanför och i omedelbar anslutning till ängets infart (se karta). Parkeringsplatsen skall vara grusad.

3.2.2 Toalett

En handikappvänlig toalett skall byggas på undanskymd plats i anslutning till slätterboden eller vid parkeringsplatsen (se karta). Toaletten skall uppföras i trä och i stil med slätterboden och målas i samma färg. Toaletten disponeras av allmänheten.

3.2.3 Sopkärl

Ett sopkärl för besökare skall placeras i anslutning till ängets infart, nära parkeringsplatsen. Sopkärlet skall byggas in i en träbehållare som skall målas i diskret brun färg eller strykas med tjära.

3.3 Kommunikationer

Se avsnitt 1.1.3.

3.4 Information

3.4.1 Vägvisning

Vid stora vägen 400 m N Vallstena kyrka, och vid åkervägens början 300 m N ängbet skall vägvisningsskyltar sättas upp.

3.4.2 Informationsskyltar

Informationsskylt enligt standard för naturreservat med reservatsföreskrifterna angivna skall anslås vid infarten till ängbet. Informationsskylten skall anslås på en enkel informationstavla av trä. Här skall förvaltaren dessutom kunna sätta upp information om ängbet och verksamheter rörande ängbets skötsel samt annan naturvårdsinformation som ligger i linje med Svenska naturskyddsföreningens verksamhet.

Ekonomisk flerårsplan

Objekt: Alvena

Kommun: Gotland

Län: Gotland

Sammanställning av kostnader och intäkter

Kategori	1980/81		1981/82		1982/83		1983/84		1984/85		Därefter per	
	Dagsverk	Kronor	Dagsverk	Kronor	Dagsverk	Kronor	Dagsverk	Kronor	Dagsverk	Kronor	Dagsverk	Kronor
<u>Kostnader</u>												
<u>Skötsel:</u> (mark-, vatten-, vegetations- och biotop- vård)		30 000										5 000
<u>Friluftsan- ordn.:</u>												
Investering				10 000		50 000						
Underhåll												
Drift												
<u>Byggnader:</u>												
Investering												
Underhåll												
<u>Inventarier:</u>												
Investering												
Underhåll												
<u>Renhållning:</u> (ej invest. kostn.)		500		500		500		500		500		500
<u>Tillsyn:</u>		500		500		500		500		500		500
<u>Information:</u>		000										
<u>Administra- tion:</u>		500		500		500		500		500		500
<u>Intäkter</u>												
Summa		32 500		11 500		51 500		1 500		1 500		6 500